

NJIA 10 RAHISI ZA KUCHUNGUZA NJE

1 CHUNGUZA MIMEA

- Tafuta maua ambayo yanaonyesha rangi za upinde wa mvua, au majani yenye rangi tofauti vya kijani.
- Jaribu programu kama vile Seek au Leafsnap kusaidia kutambua mimea mpya.
- Rekodi uchunguzi wako katika jarida la maumbile au programu kama Nature's Notebook

2 GUNDUA WANYAMAPORI

- Nenda kwenye uwindaji wa wadudu. Angalia kwenye ardhi, katika mimea, na pande zote. Je! Unaweza kupata aina ngapi tofauti?
- Tafuta wanyamapori wakubwa kama ndege na squirrel na kuchunguza tabia zao Wanafanya nini, wanapiga kelele?
- Jaribu programu kama Picture Insect au Merlin Bird ID kutambua wanyamapori unaowaona.

3 KUSANYA ASILI

- Kusanya vitu maalum vya asili; fimbo isiyo ya kawaida, miamba au majiwe ya saizi tofauti, majani, mbegu, makombora, na vigin kadha, na uunda makumbusho ndogo la uvumbuzi wa familia yako.
- Kamata asili kubwa ni hai katika mtaa wako au chukua picha za vitu vya asili ambavyo huwezi kukusanya.
- Tumia programu ya iNaturalist kufuatilia mimea na wanyama wote na kushangaza wanao ishi karibu nawe.

4 HARUFU ZA MAUA

- Tembea wakati wa mvua - au baada ya - mvua. Je! Unanusa harufu ya kitu chochote tofauti?
- Hesabu ni aina ngapi za harufu ambazo unaweza kupata kwenye matembezi yako.
- Je! Unaweza kunusa kitu kitamu, kitu kichungu, au kitu chenye nguvu?

5 SIKILIZA

- Tafuta mahali salama pa kusimama na kusikiliza asili wa ulimwengu. Jaribu kufunga macho yako ili kukusaidia kuzingatia. Je! Unasikia wadudu, ndege, na upepo kwenye miti?
- Tumia programu kama BirdNET kukusaidia kutambua jinsi ndege unavyosikia, na "kuona" mawimbi ya sauti ya simu unaporekodi

6 KUWA MWANASAYANSI

- Kazi ya mwanasayansi ni kuuliza maswali. Je! Unashangazwa na nini juu ya maumbile unayoona na kusikia karibu nawe?
- Wanasayansi hufanya uchunguzi wa kina. Je! Unaona nini ambacho ni tofauti na mara ya mwisho ulipokuwa nje? Je! Unaweza kupata dalili yoyote ya wanyamapori? Tafuta dalili kama majani yaliyotafunwa, viota, au nyimbo.
- Unaweza kuwasaidia wanasayansi kukusanya vifaa kwa miradi tofauti kwa kuwa mwanasayansi wa jamii. Angalia Zooniverse au SciStarter kwa miradi, au jaribu eBird, Globe at Night, au Budburst.

7 TENGENEZA SANAA (ART)

- Unda kazi za sanaa (Art) ya muda mfupi na vitu vya asili kama vijiti, miamba, mbegu, na majani. Jaribu kuwafanya kuwa mwelekeo wa tatu kuwa raha changamoto.
- Kamata uzuri wa asili unaouona nje kwa kuuchora kwenye karatasi, kuipiga picha, au kutumia programu kama Tayasui Sketches School kutengeneza sanaa (Art) ya dijitali.
- Kuchora na matope, kubonyeza maua au kufanya magome na kupakaji wa majani.

8 HAMISHA

- Jaribu kusogea kama wanyama unaowaona nje. Je! Ni mnyama gani mwegine unaweza kujifanya?
- Fanya kozi ya kikwazo cha asili; unaweza kutembea juu ya nyufa barabarani, kuruka juu ya fimbo zilizowekwa kwenye manyasi, kukimbia na kuzunguka kwa miti, kupanda chini ya matawi ya miti au kuruka kutoka kwenye mwamba mmoja au muda mrefu.
- Pima umbali unaotembea kwa kuhesabu hatua au kupanga ramani ya njia yako na programu kama Map My Walk.

9 KUCHUNGUZA

- Chora ramani ya mtaa wako na uandike maeneo yako yote unayoyapenda.
- Jifunze kuzunguka ukitumia dira ya mkono au programu ya dira
- Gundua na Google Maps: dondoshia pini mahali na eneo la kipekee la asili na kisha utembelee sehemu ile ile, tena na tena, ukitafuta mabadiliko ya msimu na mengine katika asili wa ulimwengu unaokuzunguka kila wakati. Utastaajabishwa na kile utakachopata!

10 KUPUMZIKA

- Chagua sehemu tulivu ya kukaa nje, tulia, na upumuae kwa kima. Tafakari, ufurahie upepo, tizama miti au soma kitabu.
- Eka blanketi chini na angalia anga - jaribu nyakati tofauti za mchana au usiku! Je! Mawingu yanaunda maumbo gani? Ni rangi ngapi tofauti ziko angani wakati wa jioni.